

Motivatie, strategie, en arbeidsperceptie van Nederlandse melkveehouders bij het bewust verlengen van de lactatie.

N. van Dooren, E.E.A. Burgers, A. Kok, A.T.M. van Knegsel

Inleiding

Een tussenkalf tijd (TKT) van 1 jaar wordt meestal geadviseerd, omdat deze resulteert in een maximale melkproductie (Steenefeld en Hogeveen, 2012). Het verlengen van de TKT zorgt namelijk voor meer dagen met een lagere melkproductie aan het einde van de lactatie. Toch zijn er verschillende melkveehouders in Nederland die doelbewust de lactaties van (een deel van) hun koeien verlengen, door middel van het verlengen van de vrijwillige wachtperiode tot eerste inseminatie na afkalven. Redenen hiervoor zouden zijn de hoge melkproductie en persistentie van koeien, en het streven naar minder afkalfmomenten per jaar, wat zou resulteren in minder risico voor diergezondheid en minder arbeid voor de veehouder (Pellikaan, 2018).

In 2017 is het netwerk melkveehouders ‘Duurmelken’ gestart met als doel ten eerste te functioneren als klankbordgroep voor het onderzoek binnen het project ‘Lactatie op Maat’, en ten tweede het uitwisselen van kennis, ervaring en gegevens ten aanzien van het duurmelken van koeien tussen veehouders en onderzoekers. De analyse van de inseminatie- en melkproductiegegevens van deze praktijkbedrijven staat beschreven in stuurgroep rapport ‘*Vruchtbaarheid en melkproductie op melkveebedrijven met verlengde lactaties*’ (Burgers et al., 2019).

Het doel van deze studie was om te beschrijven wat de motivatie, strategie en ervaringen zijn van de melkveehouders in het netwerk ‘Duurmelken’ met betrekking tot het verlengen van de lactatie

Toepassing in de praktijk?

In Nederland zijn er meerdere veehouders welke bewust kiezen voor het verlengen van de lactatie. Inzicht in hun motivatie, strategie en ervaringen kan andere veehouders ondersteunen in hun keuze voor een specifieke lactatielengte of inseminatiestrategie.

Materiaal en methode

In deze studie zijn 13 melkveehouders geïnterviewd, welke bewust de TKT van (een deel van) hun koeien verlengen en die zich hebben aangesloten bij het netwerk ‘Duurmelken’.

Tussen november 2018 en februari 2019 hebben de veehouders 2 opeenvolgende enquêtes ingevuld. Vragen in deze enquêtes waren toegespitst op de motivaties van veehouders om lactaties te verlengen, op de strategieën waarmee koeien voor verlengde lactaties werden geselecteerd en op de arbeid rondom afkalfingen. Op basis van de (volledigheid van de) antwoorden, literatuuronderzoek en overleg met experts is een derde vragenset, per veehouder, geformuleerd. Deze derde vragenset is gesteld tijdens

telefonische interviews. Daarmee waren de interviews semigestructureerd. Gestelde vragen waren zowel kwalitatief als kwantitatief. De telefonische interviews vonden plaats in februari en maart 2019, duurden tussen de 10 en de 40 minuten en werden uitgevoerd met 2 vaste interviewers. Alle interviews zijn opgenomen. Informatie uit de enquêtes en interviews werd geordend in Excel. Antwoorden op kwalitatieve vragen (motivatie, meningen, e.d.) werden systematisch geanalyseerd met behulp van de opgenomen interviews.

Resultaten

Motivatie

Voornaamste redenen voor de melkveehouders om de lactatie te verlengen waren: minder afkalfmomenten, droogzetten bij een lagere melkproductie en minder kalveren en daaraan gerelateerde arbeid (Tabel 1).

Tabel 1. Redenen van 13 melkveehouders om de lactatie te verlengen. Het aantal melkveehouders welke een reden noemt in een specifieke categorie staat tussen haakjes (n).

Genoemde redenen voor het toepassen van een verlengde lactatie	Aantal keer genoemd
<i>Koegezondheid en vruchtbaarheid (n=13)</i>	
Minder afkalfmomenten	12
Betere bevruchtingspercentages	7
Verhoging levensduur	4
Betere conditie bij afkalven	2
Verbeterde koegezondheid	1
Minder vervanging	1
<i>Melkproductie (n=10)</i>	
D roogzetten bij een lagere melkproductie	10
Hogere vet- en eiwitgehaltes	4
Voordeel van hoogproductieve koeien	1
Hogere levensproductie	1
<i>Arbeid (n=10)</i>	
Minder kalveren	10
Minder arbeid op onverwachte momenten	5
<i>Kosten (n=3)</i>	
Minder krachtvoer	3
Minder dierenartskosten	2
<i>Overig (n=2)</i>	
Beter imago	2

Strategie

De selectie van koeien voor een verlengde lactatie was gebaseerd op de melkproductie tijdens de piek van de lactatiecurve, aantal dagen in lactatie, daling in melkproductie onder een bepaalde waarde of een combinatie van deze criteria (Tabel 2). De beslissing om voor een specifieke koe te stoppen met insemineren was meestal gebaseerd op een te lage melkproductie of een ongeschikte lichaamsconditie, wat te mager of te vet kon zijn. De beslissing om voor een specifieke koe na afkalven helemaal niet meer te beginnen met insemineren was meestal gebaseerd op uiergezondheidsproblemen of beengebreeken. De voornaamste redenen genoemd voor vervanging van koeien waren uiergezondheidsproblemen, beengebreeken en verminderde vruchtbaarheid.

Tabel 2. Strategie van 13 melkveehouders, welke werken met een verlengde lactatie, om de vrijwillige wachttijd (VWP) te bepalen voor vaarzen en koeien. Het aantal melkveehouders welke een specifiek criterium gebruikt staat tussen haakjes (n).

VWP was afhankelijk van:	Bedrijf	Criteria voor het bepalen van de vrijwillige wachttijd voor inseminatie	
		Vaarzen	Koeien
Melkproductie tijdens lactatiepiek (kg/d) (n=2) ²	G	>30: 100-150 dagen	>40: 100 dagen
	B	30-34: 100 dagen >34: 150 dagen	40-45: 100 dagen >45: 150 dagen
Dagen in lactatie (n=3)	N	2 maanden	Afh. van kalfdatum per blok
	C	100 dagen	100
	H	110 dagen	110 dagen
Daling in melkproductie (kg/d) (n=2)	J	<40	<45
	K	<28	<38
Combinatie van criteria (n=6)	D	150 dagen, afh. van BCS ¹ en kg	Afh. van koe en kg
	E	<30 kg/d, in combi met dagen	<30 kg/d, in combi met dagen
	F	90 dagen, < 30 kg/d	90 dagen, <40 kg/d
	I	<30 kg/d, in combi met BCS	<33 kg/d
	L	3-6 mnd, afh. van lactatiewaarde en conditie	3-9 mnd, afh. van lactatiewaarde en conditie
	M	Afh van productie en conditie	Afh van productie en conditie

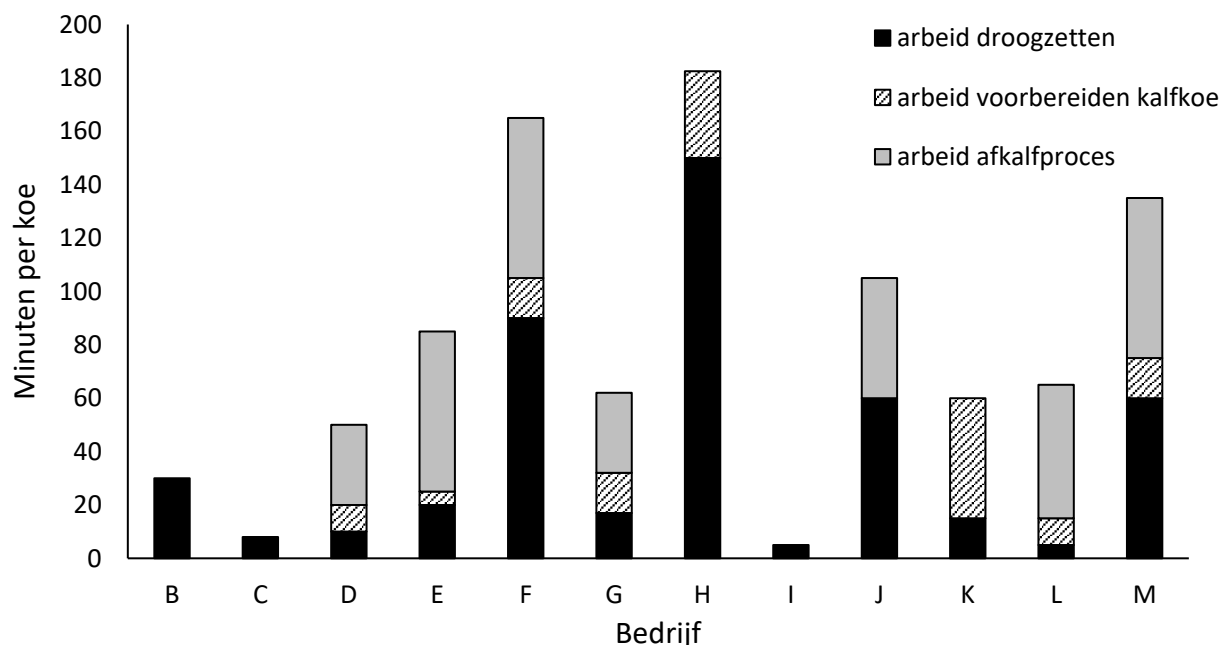
? = geen specifieke hoeveelheid of aantal dagen werd door de veehouder genoemd.

¹ lichaamsconditie

Arbeid rondom afkalven

Aangezien verminderen van de hoeveelheid afkalfmomenten en verminderen van de hoeveelheid arbeid rondom afkalven als een belangrijke motivatie werd genoemd voor het bewust verlengen van de lactatie, is er in de interviews doorgevraagd naar de arbeid rondom afkalven. Gemiddeld besteedden de veehouders 39 minuten aan het droogzetten van een koe, 15 minuten aan de voorbereidingen voor een kalfkoe, en 30 minuten voor het afkalfproces zelf, met hierbij een grote variatie tussen bedrijven (Figuur 1). Droogzetten van een koe kon inhouden: droog te zetten koeien opzoeken, droogzetten met droogzetters of antibiotica, bekappen, en verplaatsen van de koeien naar een aparte stal. Voorbereiden van een kalfkoe kon inhouden: stal/strohok voorbereiden, en koegezondheid checken. Het afkalfproces kon inhouden: afkalven, nazorg voor de kalfkoe, eerste melking van de kalfkoe, kalf naar de iglo brengen, en de eerste zorg voor het kalf.

Ook werd genoemd dat kalveren tot twee weken oud relatief veel tijd kosten, gemiddeld 24 minuten per dag. Los van de absolute tijd die aan een afkalving en jonge kalveren werd besteed, gaf een deel van de veehouders aan dat de onvoorspelbare arbeid rondom afkalven en vooral moeilijke afkalvingen het werkplezier verminderden.

Figuur 1. Geschatte arbeid voor droogzetten en afkalven van 12 melkveehouders welke werken met een verlengde lactatie. Resultaten zijn gebaseerd op de interviews en weergegeven als minuten per koe per activiteit. Bedrijf N is niet weergegeven vanwege missende antwoorden voor arbeid. Wanneer een activiteit ontbreekt kon de melkveehouder geen inschatting maken (bedrijf B en I (voorbereiden

kalkkoe)) of kostte deze activiteit volgens de melkveehouder geen tijd (bedrijf C, H, I (afkalfproces) en K).

Conclusie

De voornaamste redenen van melkveehouders om de lactatie van hun koeien bewust te verlengen waren minder afkalfmomenten, minder kalveren, droogzetten bij een lagere melkproductie, betere bevruchtingspercentages en besparing van arbeid. De selectie van koeien voor een verlengde lactatie was verschillend per veehouder en meestal gebaseerd op de melkproductie tijdens de piek van de lactatiecurve, melkproductieniveau of dagen in lactatie.

Referenties

- Burgers, E.E.A., Kok, A, Goselink, R.M.A., Hogeveen, H., Kemp, B. en A.T.M. van Knegsel. Vruchtbaarheid en melkproductie op melkveebedrijven met verlengde lactaties. Deelrapportage 'Lactatie op Maat' november 2019, 9 pagina's.
- Pellikaan, F. 2018. Korte tussenkalftijd verliest heel langzaam fans. *Veeteelt*, maart 1, 36-41.
- Steenefeld, W. en H. Hogeveen .2012. Economic consequences of immediate or delayed insemination of a cow in oestrus. *The Veterinary record* 171(1): 17.
- Van Dooren, N. 2019 The effects of extending the voluntary waiting period on services per conception in dairy cows and the added value of extended lactation for Dutch dairy farmers. MSc thesis, Wageningen University, 95 pagina's.